

پایانه نفتی جدید در بندر مومباسا

سفارت جمهوری اسلامی ایران - نایروبی

بسمه تعالی

پایانه نفتی جدید در بندر مومباسا

خلاصه مدیریتی:

یکی از تأسیسات مهم بندر مومباسا پایانه نفتی جدید کیپوو (Kipevu Oil Terminal) است که انتظار می رود نقش مهمی در تأمین و توزیع سوخت مورد نیاز منطقه شرق آفریقا داشته باشد. پایانه کیپوو می تواند شش محصول مختلف پتروشیمی شامل گاز مایع LPG، نفت خام، نفت سنگین، سوخت هواپیما، سوخت دیزل و بنزین را جا به جا کند. اهمیت این بندر برای کنیا این است که اولاً می تواند به قطب تغذیه ی فرآورده های نفتی منطقه تبدیل شود و با بندر دارالسلام تانزانیا که سال ها قطب اصلی این تجارت بوده است رقابت کند. ثانیاً، با بهبود ظرفیت حمل و نقل و ذخیره سازی محموله های پتروشیمی و صرفه جویی 18 میلیون دلاری در هزینه ی دموراژ سالانه، به کاهش قیمت نهایی سوخت و افزایش دسترسی به آن در کشور کمک کند. و در نهایت، این پایانه نقش اساسی در پایان دادن به انحصار طولانی مدت عرضه ی گاز در کنیا و کاهش قیمت تمام شده ی این محصول خواهد داشت.

متن گزارش

بندر مومباسا که دروازه ورود به شرق آفریقا و کشورهای محصور در خشکی این منطقه است، طی سال های اخیر شاهد اجرای پروژه های متعدد از طریق سرمایه گذاری دولت کنیا در حوزه های زیرساختی، تکنولوژی و مدرن سازی تجهیزات آن بوده است. یکی از پروژه های مهم این بندر، پایانه نفتی کیپوو (Kipevu Oil Terminal) است که انتظار می رود نقش مهمی در تأمین و توزیع سوخت مورد نیاز منطقه شرق آفریقا داشته باشد. این پایانه که با سرمایه گذاری سازمان بنادر کنیا و توسط شرکت ساخت ارتباطات چین ساخته شده است، در ماه اوت سال جاری میلادی توسط رئیس جمهور کنیا رسماً افتتاح شد.

پیش از تأسیس پایانه نفتی 385 میلیون دلاری کیپوو در بندر مومباسا، تأسیسات قدیمی این بندر که ساخت آن به 60 سال پیش باز می‌گردد، تنها توانایی جا به جایی 35 هزار تن بار و پهلوگیری یک کشتی تا حد 120 هزار تن وزن مرده (DWT) در یک زمان را داشت. اما پایانه کیپوو ظرفیت قابل توجهی را به بندر مومباسا اضافه کرده است. این تأسیسات جدید امکان پهلوگیری چهار کشتی با 200 هزار تن وزن مرده را در یک زمان دارد. این بدین معناست که در حالت بهینه، کاری که پایانه ی قدیمی در یک ماه انجام می‌داد را پایانه ی جدید در یک هفته انجام خواهد داد، از این جهت می‌تواند فشار بر بندر مومباسا که ناشی از افزایش تقاضا در کنیا و منطقه شرق آفریقا است را کاهش دهد.

پایانه کیپوو شامل چهار اسکله به طول کلی 770 متر است. این چهار اسکله می‌توانند شش محصول مختلف پتروشیمی شامل گاز مایع LPG، نفت خام، نفت سنگین، سوخت هواپیما، سوخت دیزل و بنزین را جا به جا کند. رایزرها و خط لوله‌هایی در این پایانه تعبیه شده که هر کدام به یک محصول نفتی اختصاص داده شده است و آن را به مخازن ذخیره سازی متصل می‌کند. کاهش زمان چرخش کشتی از چهار روز به دو روز از دیگر مزایای این پایانه است.

پایانه کیپوو علاوه بر واردات محصولات پتروشیمی، به جهت صادرات نفت و گاز استخراج شده در منطقه ی شرق آفریقا نیز دارای اهمیت است. کشورهای محصور در خشکی منطقه شرق آفریقا از جمله اوگاندا و سودان جنوبی به دنبال بهره برداری از منابع نفت و گاز خود هستند و لذا برای صادرات به این بندر نیاز خواهند داشت. همچنین از آنجایی که این ترمینال دارای مکانیسم ورودی و تخلیه است، کشتی‌های بزرگ می‌توانند محموله‌های خود را تخلیه و در تأسیسات بندری موجود ذخیره کنند و سپس این محموله‌ها را به کشتی‌های کوچک تر پمپاژ کرده و به سایر بنادر منطقه از جمله زنگبار، سیشل، موریس و سایر کشورهایی که فاقد چنین امکاناتی هستند، منتقل کنند.

به لحاظ استفاده از فناوری ارتباطات، این مجموعه به وضعیت E-Port دست پیدا کرده است و عملکردهای مدیریتی داخلی، حمل بار و اقدامات مربوط به پرداخت صورتحساب‌ها به صورت الکترونیک انجام می‌شود. به طور کلی ترمینال نفتی کیپوو که یکی از پیشرفته‌ترین تأسیسات حمل و نقل محصولات پتروشیمی در آفریقای زیرصحرای است و با ظرفیت قابل توجه خود می‌تواند به طور قابل توجهی به بهبود عرضه ی نفت و محصولات پتروشیمی در شرق و مرکز آفریقا کمک کند.

اهمیت این تأسیسات برای دولت کنیا در این است که از یک سو، با بهره برداری از این ترمینال و تسلط بر تجارت محصولات پتروشیمی در منطقه ی شرق آفریقا کنیا می تواند به قطب تغذیه ی فرآورده های نفتی منطقه تبدیل شود و با بندر دارالسلام تانزانیا که سال ها قطب اصلی این تجارت بوده است رقابت کند.

از سوی دیگر، هزینه ی سوخت به خصوص گاز مایع به دلیل قدیمی بودن و ناکارآمد بودن زیرساخت تخلیه و ذخیره سازی در بندر مومباسا، همواره از بندر دارالسلام بالاتر بوده است. اما اکنون دولت کنیا امیدوار است با بهبود ظرفیت حمل و نقل و ذخیره سازی محموله های پتروشیمی به خصوص LPG و در نتیجه، صرفه جویی 18 میلیون دلاری در هزینه ی دموراژ سالانه، به کاهش قیمت نهایی سوخت و افزایش دسترسی به آن در کشور کمک کند.

نکته ی قابل توجه دیگر در خصوص پایانه کیپوو این است که این پایانه دارای دو خط تخلیه ی LPG است که مطابق برنامه دولت، حق بهره برداری یکی از این خطوط به شرکت خط لوله کنیا KPC و حق بهره برداری خط دیگر به شرکت های خصوصی واگذار می گردد. از آنجایی که تأمین و توزیع گاز مایع در کنیا در انحصار افراد خاصی بوده و این خود یکی از عوامل بالا بودن قیمت آن در کنیا است، خط دوم نقش اساسی در پایان دادن به انحصار طولانی مدت عرضه ی گاز خواهد داشت، زیرا به افراد و شرکت های جدید اجازه ورود به این تجارت را خواهد داد. همچنین شرکت خطوط لوله کنیا به دنبال ایجاد تأسیسات ذخیره سازی با ظرفیت اولیه 25 هزار تن است که در صورت عملیاتی شدن نقش مهمی در کاهش قیمت گاز در کنیا ایفا خواهد کرد.

تهیه کننده: طلحه احمدی، کارشناس اقتصادی سفارت ج.ا.ایران در نایروبی؛ 27 مرداد 1401